

PRIEKŠLIKUMI

MK noteikumu “Grāmatvedības kārtošanas noteikumi” projektā

Papildināt Noteikumu projekta 58.punktu:

58. Uzņēmums lieto tikai tādu grāmatvedības datorprogrammu, kuras izmantošanas tiesības saskaņā ar Autortiesību likumu apliecina:

58.1. autortiesību subjekta atļauja – attiecīga licence vai licences līgums. **Licencē vai licences līgumā iekļauj grāmatvedības datorprogrammas autora apliecinājumu par grāmatvedības datorprogrammas atbilstību šajos noteikumos paredzētajām lietošanas vispārējām un tehniskajām prasībām.**

58.2. atbilstoši līgumam uzņēmumam nodotas autora mantiskās tiesības, ja grāmatvedības datorprogrammu ir izstrādājis pats uzņēmums (piemēram, uzņēmuma darbinieks, pildot darba uzdevumu, vai pieaicināts speciālists, pildot noslēgtajā uzņēmuma līgumā paredzēto pienākumu). **Par grāmatvedības datorprogrammas atbilstību šajos noteikumos minētajām vispārējām un tehniskajām prasībām atbild datorprogrammas izstrādātājs.**

ANOTĀCIJA

Grāmatvedības likums (spēkā no 01.01.2022) nosaka:

6.pants. Vispārīgās grāmatvedības kārtošanas prasības

(1) Grāmatvedības kārtošana ir ciklisks process, kas ietver vairākus secīgus grāmatvedības darba posmus, kurus veicot iegūst finanšu pārskatus vai informāciju nodokļu aprēķināšanai par attiecīgo pārskata periodu (mēnesi, ceturksni vai gadu). Pilns grāmatvedības cikls attiecas uz pārskata gadu, un tajā ir šādi galvenie posmi:

- 1) grāmatvedības kontu atvēršana;*
- 2) uzņēmuma saimniecisko darījumu analīze un reģistrēšana grāmatvedības reģistros (turpmāk arī — iegrāmatošana);*
- 3) grāmatvedības kontu atlikumu aprēķināšana;*
- 4) grāmatvedības kontu apgrozījumu un atlikumu pārskata sagatavošana;*
- 5) koriģējošo un slēguma ierakstu iegrāmatošana;*
- 6) finanšu pārskatu sagatavošana un nodokļu aprēķināšana.*

(2) Grāmatvedību kārto tā, lai grāmatvedības jautājumos kompetenta trešā persona varētu gūt patiesu un skaidru priekšstatu par uzņēmuma saistībām, mantu un finansiālo stāvokli noteiktā datumā, saimnieciskās darbības rezultātiem un naudas plūsmu noteiktā laikposmā, kā arī konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei.

(3) Grāmatvedībā reģistrējami visi uzņēmuma saimnieciskie darījumi.

(4) Grāmatvedības sniegtajai informācijai jābūt patiesai, salīdzināmai, savlaicīgai, nozīmīgai, saprotamai un pilnīgai.

(5) Ja grāmatvedību kārto elektroniski, izmantojot grāmatvedības datorprogrammu vai grāmatvedības informācijas datorsistēmu programmatūru, tad grāmatvedības dokumentus datora vai citas elektroniskas ierīces ekrānā attēlo cilvēklasāmā formātā un nodrošina iespēju veidot šo dokumentu atvasinājumus papīra formā (izdrukās).

(6) Cilvēklasāms formāts ir elektronisks datu attēlošanas veids, ko fiziskā persona var izmantot kā informāciju bez jebkādas papildu apstrādes.

(7) **Ministru kabinets nosaka:**

- 1) **grāmatvedības organizācijas dokumentu izstrādāšanas noteikumus;**
- 2) **grāmatvedības datorprogrammu un grāmatvedības informācijas datorsistēmu programmatūras lietošanas prasības.**

Ievērojot šajā likumā doto deleģējumu, Ministru kabinets izdod MK noteikumus “Grāmatvedības kārtošanas noteikumi”.

Savukārt Grāmatvedības likuma 32.pants. Uzņēmuma vadītāja tiesības grāmatvedības jomā nosaka:

Uzņēmuma vadītājs ir tiesīgs:

1) *ievērojot šā likuma 11.panta noteikumus par attaisnojuma dokumentā ietveramiem dokumenta rekvizītiem un informāciju par saimniecisko darījumu, izvēlēties attaisnojuma dokumenta formu (elektroniskā vai papīra forma), saturu un noformēšanas vai sagatavošanas kārtību, izņemot gadījumu, kad attiecīgā attaisnojuma dokumenta formu, saturu un noformēšanas vai sagatavošanas kārtību reglamentē konkrēts normatīvais akts;*

2) *izvēlēties grāmatvedības reģistru veidu, saturu, skaitu un sagatavošanas kārtību (elektroniskā vai papīra forma), ņemot vērā konkrētā uzņēmuma struktūru, saimnieciskās darbības raksturu un apstrādājamās informācijas apjomu, izņemot gadījumu, kad attiecīgā grāmatvedības reģistra veidu, saturu un sagatavošanas kārtību reglamentē konkrēts normatīvais akts;*

3) **izvēlēties grāmatvedības datorprogrammu vai grāmatvedības informācijas datorsistēmu programmatūru, ņemot vērā konkrētā uzņēmuma darbībai vēlamās vai nepieciešamās funkcionālās, tehniskās un datu drošības prasības, izņemot gadījumu, kad konkrētās datorprogrammas lietošanu vai tai izvirzāmās prasības reglamentē konkrēts normatīvais akts.**

Tādējādi tiek prezumēts, ka attiecīgajā normatīvajā aktā tiek noteiktas (precizētas) prasības attiecībā uz grāmatvedības datorprogrammām. Šis normatīvā akta Ministru kabineta noteikumi “Grāmatvedības kārtošanas noteikumi” (dokumenta Nr.VSS-755) projekts ir prezumētais normatīvais akts.

Grāmatvedības likumā paredzēta atbildība par normatīvo aktu pārkāpumiem grāmatvedības jomā, konkrēti:

42.pants. *Grāmatvedības kārtošanas noteikumu neievērošana, gada pārskata un konsolidētā gada pārskata neiesniegšana*

Par grāmatvedības kārtošanas noteikumu neievērošanu, gada pārskata un konsolidētā gada pārskata neiesniegšanu Valsts ieņēmumu dienestam vai Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojam noteiktajos termiņos vai normatīvajiem aktiem

neatbilstoša gada pārskata un konsolidētā gada pārskata iesniegšanu piemēro brīdinājumu vai naudas sodu līdz četrsimt naudas soda vienībām.

45.pants. Kompetence administratīvo pārkāpumu procesā

(1) Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 41., 42., 43. un 44. pantā minētajiem pārkāpumiem veic Valsts ieņēmumu dienests.

Tādējādi, atbilstoši normatīvajam aktam *Grāmatvedības likums* Valsts ieņēmumu dienestam ir piešķirtas tiesības kontrolēt *Grāmatvedības kārtošanas noteikumu* ievērošanu, kā arī attiecīgi veikt administratīvā pārkāpuma procesu.

Pašlaik spēkā esošais normatīvais akts arī paredz uzņēmēja vadītāja tiesības saistībā ar grāmatvedības datorprogrammām, prezumējot, ka jāievēro konkrēta normatīvā akta izvirzītās prasības.

Ministru kabineta noteikumi Nr.585
Rīgā 2003.gada 21.oktobrī (prot. Nr.55 32.§)

Noteikumi par grāmatvedības kārtošanu un organizāciju
II.nodaļa Grāmatvedības datorprogrammas

*38. Uzņēmuma vadītājs var patstāvīgi izvēlēties grāmatvedības datorprogrammu (grāmatvedības informācijas datorsistēmu programmatūru), ņemot vērā konkrētā uzņēmuma darbībai vēlamās vai nepieciešamās funkcionālās, tehniskās un datu drošības prasības, izņemot gadījumus, ja konkrētas datorprogrammas lietošanu vai **izvirzāmās prasības reglamentē konkrēts normatīvais akts.***

Šī norma tagad ir pastiprināta – iekļauta *Grāmatvedības likumā* (32.pants).

Ņemot vērā minēto, izstrādāts un tiek iesniegts priekšlikums par papildinājumiem normatīvā akta Ministru kabineta noteikumi “*Grāmatvedības kārtošanas noteikumi*” (dokumenta Nr.VSS-755) projekta 58.punktā.